

Till

Stockholms stad, Första Stadsdelsnämnd
Stockholms stad, Vantörs Stadsdelsnämnd

Huddinge kommun, för kännedom.

EKOPARK SYD

Grannskapsnatur – att skapa större mångfald i vår närhet samt ge fler möjlighet uppleva denna!

Varför Ekopark Syd?

Vi är aktiva i ett antal föreningar i södra delen av Stockholms stad samt i några kommuner söder om Stockholms stad. Vi lever i världens bästa och vackraste huvudstadsområde! Vi vill värna om det vackra och fina även i vårt närområde. Vi vill se till att även våra barn och barnbarn kan njuta av naturen och miljön i de orörda delarna av vår närmaste omgivning. För när det ca 50 000 personer på Stockholmsidan som lever inom området. Det är dessutom lättillgängligt för många andra genom goda kollektiva kommunikationer och bra promenad och cykelvägar. Ca 15 000 personer arbetar inom området.

Människan mår bra av grönska. Kontakten med grönområden och parker ger bättre livskvalité. Vi drabbas av färre fysiska och psykiska besvär, stressen minskar, koncentrationsförmågan ökar och det går fortare att läka sjukdomar. Detta framgår bl a av den aktuella forskningen. Inlärningsförmågan hos barn som har lekmöjligheter i "riktig" natur är generellt större än för barn som bara har tillgång till asfaltytor (källa: Stiftelsen Grönskande skolgårdar).

Behovet av naturkontakt är extra stort i en storstadsregion med ett högt levnadstempo och en intensiv fysisk miljö. Stora obebyggda områden med kvaliteter som tystnad, närhet till vatten, orördhet är en viktig resurs för framtiden. Grönområdenas värden och användningsmöjligheter ökar betydligt när de är tillräckligt stora och ingår i en väl fungerande helhet, både ur ekologisk, kulturhistorisk och social synpunkt.

Vi vill underlätta för alla dem som vill flytta till större eller mindre bostad samt vill flytta till Stockholmsområdet. Den "Vision Söderort" som Stockholms stad presenterat är en bra grund för en fortsatt, viktig och nödvändig, dialog om hur Söderort ska förnyas och utvecklas. Den behöver dock kompletteras med en miljögrundad dialog samt mer om regional utveckling och hela den fysiska användningen av området.

Om vi tydligt definierar vilka områden vi vill skydda för att ge förutsättningar för gemensamma upplevelser av olika slag underlättas utbyggnad och förändring på kringliggande mark. Regionen växer starkt, med ca 20 000 invånare per år. På 30 års sikt kan den komma att växa med upp till 600 000 nya invånare.

Den stora stadens många invånares behov av nya bostäder och vägar, soptippar, golfbanor, kraftledningar, kolonistugor och så vidare hotar inte bara växt – och djurlivet som sådant utan

också de kulturhistoriska värden som ytterligare ökar områdets betydelse som friluftsområde. Vi kan finna rester av flera generationers bebyggelse, ända sedan järnåldern.

En Ekopark ökar områdets attraktivitet ytterligare. Därför uppmanar vi alla som är intresserade av detta att delta i planeringen, snabbt fatta de beslut som krävs samt bidra till att visionen blir verklighet. Vi vill särskilt peka på våra förtroendevalda i Stockholms stads nämnder: Stadsdelsnämnderna i Vantör och Farsta; Gatu – och fastighetsnämnden; Stadsbyggnadsnämnden; Mijönämnden; Idrottsnämnden. Vidare Birka Energi genom Högdalenverket; bostadsbolag och fastighetsägare verksamma i området.

Vad är Ekopark Syd?

Begreppet "Ekopark" använder vi för områden i och runt städer som måste skyddas för vår generations gemensamma upplevelser samt för våra barn och barnbarn. Det är viktigt att bibehålla och förstärka den lokala infrastrukturen. Hembygdkänslan måste bygga på en lokal identifiering av platser och händelser. Vi människor startar vår resa både mentalt och fysiskt i det område som finns närmast vårt hem. Låt närområdet bli en genväg till förståelsen av natur – och kulturlandskapets utveckling och ett naturligt samt lättillgängligt sätt att visa och uppleva naturens mångfald.

Ekopark Syd är ett område som startar i Majroskogen fortsätter förbi Gubbängens idrottsplats, Högdalstopparna, Fagersjöskogen, området vid Snösättravägen, Högmora, Svartvik, Farstanäset, Stora Mellansjö samt Magelungen och området runt sjön. Den anknäver söder om Magelungen till den sk Hanvedenkilen. Denna kil är en av de större i regionen, med stora obrutna skogsområden och en vidsträckt jordbruksbygd i söder. Kilen ger en stor del av Stockholmsregionens invånare tillgång till strövvänliga rekreationsområden. Se kartan i bilaga z.

Det finns inom detta område idylliskt landskap, inte minst kring sjöarna. Här finns orörd skog med delar av den gamla Södertörns landsväg. Här finns tre nya toppar med underbar utsikt, omväxlande fauna och rikt fågelliv. Här finns vatten och bad. Här finns jordbrukslandskap med sankängar, öppna diken, stängsel, vägrenar och brukningsvägar. Här finns barrskog, lövskog, blandskog, hage och åker samt vatten vilket gör området mycket variationsrikt med en rik fauna och flora samt djurliv. Här finns rester av gamla landskap som fortfarande lever tätt inpå storstaden och många människor.

Vi behandlar i detta brev i första hand den del som finns inom Stockholms stad.

Vad är en Ekopark – Nationalstadspark?

Med en nationalstadspark avses ett riksintresse som har stor betydelse för det nationella kulturarvet, för en tätorts eller tätortsregions ekologi och för människors rekreation. Det som i dagligt tal kallas lagen om nationalstadsparken är i själva verket en paragraf, 7§ i 3 kap. lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser mm. Lagens 3 kap. innehåller bestämmelser om restriktioner för exploatering inom vissa uppräknade områden, som är av riksintresse p.g.a. de natur- och kulturvärden som finns i dessa områden.

Kapitlets 7 §, som infördes genom lag 1994, säger att området Ulriksdal - Haga -Brunnsviken - Djurgården är en nationalstadspark. De närmare gränserna för området anges inte i lagen. I paragrafens andra stycke heter det att i en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap och naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.

Bestämmelserna i 3 kap. 7§ till skydd för nationalstadsparken är strängare än 3 kap:s bestämmelser till skydd för de övriga i kapitlet uppräknade områdena. Skyddet för kultur- och naturvärden i dessa områden gäller bara mot ingrepp som påtagligt skadar dessa värden. I nationalstadsparken är varje åtgärd förbjuden, som på något sätt, aldrig så litet, gör intrång i parklandskap eller naturmiljö eller skadar det historiska landskapets natur- eller kulturvärden i övrigt. Vidare är skyddet för andra områden än nationalstadsparken inte något hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet. Detta undantag från skyddet gäller enligt 3 kap. 1 § inte för nationalstadsparken. Nya hus eller vägar eller annat kan vara av hur stor betydelse som helst för tätortsutveckling eller näringsliv. Inom nationalstadsparken är de ändå förbjudna.

Förbudet mot intrång betyder att nya byggnader eller nya anläggningar (t. ex. vägar, parkeringsplatser, ledningar) inte får ta i anspråk någon del av parkytan som kan betecknas som parklandskap eller naturområde. Komplettering av befintliga byggnader och anläggningar är inte utesluten, men här gäller att någon skada inte får orsakas på det historiska landskapets natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna om nationalstadsparken är inte utan tolkningsproblem. Vad menas t. ex. med "andra åtgärder" - förutom bebyggelse och anläggning -, hur avgränsas parklandskap och natur från annan mark och vad betyder "det historiska landskapet" och dess natur- och kulturvärden? I förarbetena till lagen finns exempel på vad som kan vara tillåtet i nationalstadsparken, men dessa exempel har inte något gott stöd i själva lagtexten. Som påpekats saknas också en klar gränsdragning kring nationalstadsparken. Trots dessa brister ger bestämmelserna ett värdefullt stöd för vakthållningen kring nationalstadsparken. För en fördjupad inblick i lagen, se regeringens proposition 94/95:3, nationalstadsparken Ulriksdal - Haga - Brunnsviken - Djurgården. (Källa hemsida om nationalstadsparken)

Det finns även andra möjligheter att införa skydd utan att bilda en ny nationalstadspark. I likhet med Nacka-reservatet, som nyligen fått förstärkt skydd genom ett samarbete mellan Stockholms och Nackas kommuner, kan Stockholms och Huddinges kommuner införa naturskyddsområden och naturreservat.

Vi ser det som helt nödvändigt att beslut tas innan i samband med att Vision Söderort vidareutvecklas med nya bostäder, arbetsplatser och kommunikationer.

Vad ska vi använda Ekopark Syd till?

Vi vill utveckla området genom det nyanserade synsätt som lyfter fram och utvecklar flera kvalitéer. Dessa kan t. ex. vara avskildhet från andra människor, frånvaron av anlagda miljöer, känslan av mystik och rymd samt möjligheter till spänning och utmaning. Kvaliteterna eller värdena bygger på en förväntning och olika individer har olika förväntningar på sin vistelse eller sitt besök i ett grönområde. Förväntningen är sällan uttalad utan finns som en omedveten önskan. Förutom att de är individrelaterade, förändras de beroende på tidpunkt, plats och sinnesstämning. Begreppet förväntan – upplevelse – störning är förknippade med varandra och fungerar som en utgångspunkt för resonemanget som vi tagit från rapport 4-2001 Region- och trafikplanekontoret "Upplevelsevärden". I denna utvecklas intressanta resonemang, bl a om sju olika upplevelsevärden eller kvaliteter:

- orördhet och mystik
- skogskänsla
- frihet och rymd

- artrikedom och naturpedagogik
- kulturhistoria
- aktivitet och utmaning
- service och samvaro.

De främsta syftena med besök i skog och mark är enligt rapporten:

- att få lugn och ro, känna avslappning och slippa stress, koppla av från vardagen, nå harmoni, få släppa allt och bara vara
- att uppleva tystnad och avskildhet, i kontrast till stadens larm och tempo
- att få möta/vara med om händelser och överraskningar som man bär med sig hem
- att ladda batterierna, få inspiration och nya tankar
- att andas frisk luft.

Vi instämmer i dessa resonemang och vill tillsammans med markägare och kommuner utveckla området på dessa sätt. Vi ser det som mycket värdefullt att ha ett sammanhängande större grönområde i vår närhet och vill därför värna och utveckla detta.

- Vi vill bevara ett landskap med öppna diken, gårdsgårdar och smala grusvägar, slån- och nyponomgårdade åkerholmar, torrbackar och skogsbyn. Det finns bl a delar kvar av bondesamhället från 1600-talet.
- Vi vill bevara attraktionen för fåglarna genom sjöarna, den fria naturen samt förbättra förutsättningarna att använda området som rastlokal för flyttfåglarna.
- Vi vill bevara Hälsans stig i Rågsved samt utveckla flera sådana.
- Vi vill ordna natur- och kulturstigar i Kräpplaområdet.
- Vi vill ha kvar djurhållningen i området, och då inte bara ridhästar, för att ha kvar betesmark och vall.
- Vi vill förbättra Fagersjöbadet och komplettera det med vandrarhem i skolan på sommaren, cykeluthyrning, båtuthyrning, fiskekortsförsäljning.
- Vi vill värna Farstanäsets raststuga med pulkabacke, Farsta gård, Ågesta gård.
- Vi vill att områden för fritidsodlare bevaras och utvecklas. Vi vill ha servering på en av Högdalstopparna, helst i ett gammalt hus som Stadsmuseet ställer till förfogande.
- Vi vill göra några Högdalstoppar till ett eldorado för fågelskådare.
- Vi vill ha Ekодукter så att djuren kan röra sig fritt inom området, trots att vägar skär av de naturliga förbindelserna.
- Vi vill arbeta så att så många som möjligt kan ha nytta av Ekopark Syd. Tillgängligheten måste ses över så att det går lätt att ta sig in och ut för att njuta av området. Åtgärder ska vidtas så att även funktionshindrade kan delta så mycket som möjligt.
- Vi vill underhålla kultur och naturspåret vid Kräpplaån.

- Vi vill använda motionsslingan och bastun i Håll i form torpet vid Högdalen. Om man sammanbygger Fagersjö och Rågsved, så försvinner detta. Senast då måste en ny motionsanläggning byggas vid Fagerängens bollplan och motionsslingan i Fagersjöskogen.
- Vi vill avveckla nuvarande verksamhet vid Snösätragränd och ersätta den med sådant som passar bättre in i ett natur- och rekreationsområde.
- Vi vill värna Rågsved – Fagersjöleden på 7 km samt Fagersjöslangan på 3 km.
- Vi vill ordna cykelleder bl a Magelungen runt.
- Vi vill ordna med kanotuthyrning samt en kanotled till havet.

Se även bilagda karta med vissa förslag inritade.

Hur ska vi gå vidare?

Vi vill att Stockholms stad och Huddinge kommun medverkar till att detta område får lag-skydd genom att det fastställs som Nationalstadspark samt för egen del antingen beslutar att åtgärder enligt denna skiss skall vidtas eller överlämnar marken till en nybildad stiftelse.

Vi vill att en arbetsgrupp tillsättes som vidareutvecklar förslagen ovan så att dessa kan beslutas och genomföras. Enligt vår bedömning är det inga större kostnader för detta.

Vilka vill ha Ekopark Syd?

Människorna som bor och/eller lever inom området representerade av:

Sjögruppen Fagersjö
Fagersjö Byalag
Kräppalagruppen Rågsved
Stora Mellansjö Fastighets- ägareförening
Cirkelbågens samfällighet
Trådkorsets samfällighet
Bostadsrättsföreningen Fager- ängen
Hyresgästföreningen Fagersjö
Rågsveds Samfällighetsföre- ning

Farsta den 19 april 2002, för arbetsgruppen, enligt uppdrag

Karin Högström
Fiskmåsvägen 10
123 49 Farsta

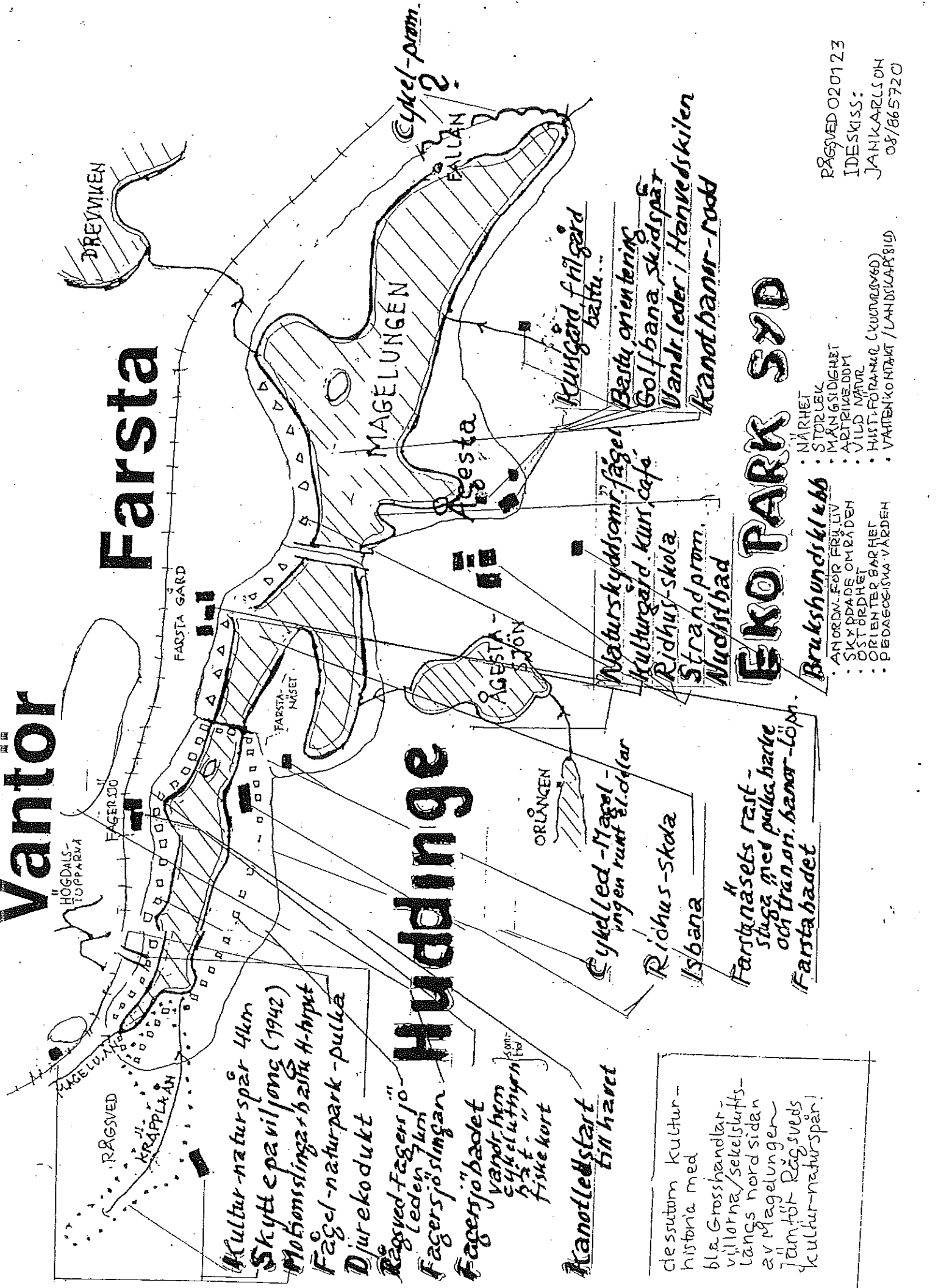
Christer Rosén
Vildandsvägen 50
123 49 Farsta

Vantör

Farsta

Huddinge

EKO PARK SVD

Kultur-naturspår 4km
 Skyttepa viljong (1942)
 Motionsstiga + batur H-bipet
 Fågel-naturpark-pulka
 Djurekodukt

Rägsved-Fagerjöleden 7km
 Fagerjöslungan
 Fagerjö badet
 vandr. hemcykeluthyrn
 fiske kort

Kanothamn
 till havet

dessutom kultur-historia med bla. Grosshandlar-villorna/sekelslotts-längs nord-siden av Magelungen
 Jämte Räggsveds kultur-naturspår!

- Brukshunds klubb**
- ANORDN. FÖR FRILUV
 - SKYDDADE OMRÅDEN
 - OSTBRDHEIT
 - PEDAGOGISKA VÄRDEH

- NÄRHEIT
- STORLEK
- MÅN GSIIDIGHET
- ARTRIMLIGHET
- VILD NATUR
- HIST. FÖRANK. (KULTURSVED)
- VÄTTENKONTAKT / LANDSKAP 819

RÄGSVED 02 01 23
 IDESSKISS:
 JANKARLSON
 08/865720